

KRONIKA TEOLOŠKO-PASTORALNOG TJEDNA

Ovogodišnji Teološko-pastoralni tjedan, koji je po deseti put organizirao Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu, održan je od 27. do 30. siječnja 1970. u prostorijama Dječaćkog sjemeništa u Zagrebu.

Tematika je bila usredotočena oko jednog žarišta, oko posvećivanja nedjelje kod nas, danas, u našem gradu i selu, kao što je to već lanjske godine bilo učinjeno o pitanju pokore. Da bi uspjeh Tjedna bio što veći, poduzeli smo i temeljitiju pripravu za sam Tjedan. Svaki se svećenik mogao već prije samog Tjedna upoznati s problematikom Tjedna. U tu svrhu rasposlali smo, ako ne baš svakom svećeniku, a ono barem u svaki dekanat, *anketni list* i zamolili svećenike da o njemu zajedno prodiskutiraju. Nekoć se vapilo za nacrtima predavanja. Ove smo godine i to učinili. Nismo doduše te nacрте, iz financijskih razloga, mogli slati svakom svećeniku kući, jer nismo ni znali tko će Tjednu prisustvovati, nego smo — kao što to inače biva na drugim Tjednima u svijetu — pružili nacрте svakom sudioniku u ruke prije samog otvorenja Tjedna, pa se tako svaki mogao sumarno informirati i predavanja lakše pratiti. Ove smo godine, po prijedlogu mnogih sudionika prošlih Tjedana, izostavili diskusiju nakon predavanja, pa smo stoga organizirali radne, odnosno diskusione grupe kojima su predsjedali profesori i svećenici iz pastve, a na kraju Tjedna, zadnji dan, upriličili diskusiju u plenumu, koja je trajala oko šest sati i u kojoj je svaki sudionik mogao doći do riječi, ponuditi svoj prijedlog i diskutirati na temelju rezolucija što su ih sastavile pojedine diskusione grupe.

S Tjedna smo poslali pozdravni telegram *Franji kardinalu Seperu*, prefektu Kongregacije za nauk vjere, i *mons. Mariu Cagni*, delegatu Svete Stolicе u Jugoslaviji. Oni su nam uzvratili pozdrav svojim telegramima:

»Srdačno zahvaljujem za pozdravni brzozav Teološko-pastoralnog tjedna želeći Božji blagoslov i uspjeh u radu!«

Kardinal Seper

»Od srca zahvaljujući želim uspjeh vašem sastanku u uvjerenju da istinski pastoralni rad mora tražiti vezu s Apsolutnim.«

Mario Cagna, apostolski delegat

Rad ovogodišnjeg Tjedna odvijao se prema slijedećem programu:

PRVI DAN — 27. siječnja

8.30 Dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta *dr Tomislav Sagi-Bunić* otvorio je Tjedan uz nekoliko uvodnih riječi o Danu Gospodnjem, a potom su slijedila predavanja:

Dan Gospodnji u NZ i u novozavjetno vrijeme — *dr Adalbert Rebić*,
Nedjelja kao dan euharistije kroz povijest do danas — *dr Anton Ben-
vin*,

10.15 Dan Gospodnji i počinak od rada kroz povijest do danas — *dr Ante Tamarut*,

Nedjelja kao dan kršćanske ljubavi — *gdica Jelena Brajša*,

15.30 Odnos župske zajednice i nedjeljnog liturgijskog skupa — *sveć. Zvo-
nimir Bonaventura Sagi*,

Zabavni život u gradu i posvećivanje nedjelje — *gosp. Ivan Cerovac*,
Nedjelja u našem današnjem selu kao nešto kršćanski religiozno —
sveć. Frane Miočić.

DRUGI DAN — 28. siječnja

8.30 Blagdanska obveza bogoštovlja — *dr Jordan Kuničić*,
Nedjelja u svećeničkoj egzistenciji — *vlč. Franjo Jurak*,

- 10.15 Odgoj djece i mladeži na kršćanskom nauku za svetkovanje dana Gospodnjeg — *sveć. Stanko Weissgerber*,
Nedjelja u današnjoj prosječnoj obitelji — *gosp. Branko Vajdoher*,
- 15.30 Rad po grupama koji se odvijao u pojedinim prostorijama sve do večere.

TREĆI DAN — 29. siječnja

- 8.30 Nedjelja emigranta — *sveć. Vlado Stanković*,
Nedjelja u životu redovnice — *s. Marija Iskra, OSU*,
- 10.00 Rad po grupama sve do koncelebracije (12.00),
- 15.30 Rad komisija pojedinih grupa koje sastavljaju pismene rezolucije za sutrašnju diskusiju u plenumu. Za to vrijeme je za ostale sudionike Tjedna održao predavanje *Franz X. Maier* o KIM apostolatu, a po predavanju je bila diskusija kojoj je prisustvovao i otac *Leeb*, osnivač KIM pokreta za zakašnjela svećenička zvanja. Predavanje i diskusiju simultano je prevodio s njemačkog na hrvatski *dr Adalbert Rebić*.
- 18.00 Vijećanje o zaključcima (rezolucijama) po grupama.

CETVRTI DAN — 30. siječnja

- 8.30 Diskusija o zaključcima pojedinih diskusionih grupa na plenumu i prihvaćanje zaključaka. Ova je diskusija na plenumu trajala, s kratkim odmorom u 12.00, sve do gotovo 15.00. O diskusiji je priložen poseban izvještaj.

Kroz sva tri dana Tjedna bila je u 12.00 koncelebracija koju je zajedno s oko stotinjak svećenika služio gospodin biskup *Franjo Kuharić*, apostolski administrator Zagrebačke nadbiskupije i veliki kancelar Katol. bogoslovnog fakulteta. Koncelebracija je bila služena u samoj dvorani u kojoj su se održavala predavanja. Brigu za organizaciju koncelebracije vodio je *dr Bonaventura Duda*. Kod svake je koncelebracije biskup *Franjo Kuharić* održao po jednu homiliju, u kojoj je sakupljenim svećenicima uputio Riječ Božju za osmišljenje njihova svećeničkog poziva. »... Riječ je Božja i nama rečena«, naglasio je biskup u svojoj prvoj homiliji. »Sjetimo se jednog trenutka našega života. Svaki od nas nosi u sebi svoju osobnu tajnu kada se je uputio prema svećeništvu. Kakav je to bio unutarnji, možda u početku još prilično nejasan glas, kakvo je to bilo tkanje Providnosti u okolnostima našega života da smo se odlučili za svećeništvo? ... U dan našeg svećeničkog ređenja bili smo pozvani. Svaki je po imenu pozvan. Nije to bio samo poziv našeg rektora. Nije to bio samo poziv našeg biskupa. U toj ljudskoj riječi bio je Božji poziv: Bog nas je pozvao ... U svom totalitetu bili smo pozvani ...« Ovim je riječima *gosp. biskup* prisjetio nazočne svećenike njihova ređenja i veličine poziva koji su u onom času primili, te ih pozvao da ostanu vjerni Božjem pozivu da ostvare svoj svećenički ideal i tako pomognu braći ljudima i postkoncilskoj obnovi Crkve.

Drugi je dan *gosp. biskup* u homiliji razložio Kristovu parabolou o *sijaču* i primijenio je na svećeničku egzistenciju: »... Kad smo ušli u Kristovu svećeništvo da budemo glasnici Radosne vijesti, da otkrivamo ljudima Božje tajne i tajne o čovjeku, onda smo preuzeli i obvezu da budemo autentični sijači Božje Riječi ... Naše propovijedanje mora biti isповijedanje naše vjere i našeg proživljenog uvjerenja ...« *Gosp. biskup* je naglasio u nastavku svoje homilije potrebu da se svećenik studijem i razmatranjem izobrazava kako bi bio sposoban prenijeti Božju Riječ ovom današnjem specifičnom svijetu, svijetu »punom vike, slike i žurbe«.

Treći dan *gosp. biskup* je uzeo Kristovu riječ iz evanđelja tog dana: »Kakvom mjerom mjerite, takvom će se i vama mjeriti!« (Mk 4,24) i o njoj razvio homiliju u kojoj je govorio o svećeničkom sakramentu: »... Svaki sakrament ima svoju specifičnost. Tako je naš svećenički sakrament bio veliki događaj našeg života ... koji stavlja i specifične zahtjeve na cijelu našu osobu i na čitav naš život: zahtjev veće velikodušnosti, zahtjev većeg predanja, većeg suživota s Isusom Kristom u životu njegovog svećeništva ...« Ovu je homiliju ilustrirao uspomenom blagopokojnog kardinala *Stepinca*

sjećajući se desete godišnjice njegove blažene smrti: »Ove godine slavimo desetu godišnjicu nakon njegove blažene smrti. Mi, nešto stariji, koji smo živjeli u njegovoj blizini, rasli za svoje svećeništvo u njegovoj prisutnosti i započeli svoje prve svećeničke korake s njegovim blagoslovom, najbolje znamo što je za nas značila njegova velikodušnost, njegova vjernost Bogu.«

Treći dan Tjedna za vrijeme koncelebracije nastupio je *Institut za crkvenu glazbu* s ovim programom: Treća staroslavenska misa od maestra Albe Vidakovića, Motet »Hvali duše moja« (starosl.) Krste Odaka; pučke pjesme i promijenljive dijelove pjevali su na suvremen liturgijski način. Zbor je vodio mo Anđelko Milanović, profesor.

Kroz dva posljednja dana Tjedna sudionici su radili u diskusionim grupama kojih je bilo osam:

1. Teološki problemi nedjelje,
2. Posvećivanje nedjelje u gradu,
3. Posvećivanje nedjelje na selu,
4. Katehizacija o nedjelji,
5. Nedjelja u obitelji,
6. Filozofija igre i odmora,
7. Nedjelja kao dan kršćanske ljubavi,
8. Nedjelja — dan kršćanskog tiska.

Svaka je od ovih diskusionih grupa sačinila rezoluciju, odnosno zaključke svoje radne grupe, što je bilo polazište diskusije na plenumu četvrti dan. Rezolucije su bile preko noći umnožene u centru KS i svakome uručene prije početka plenarne diskusije.

Svake je večeri u dvorani bio upriličen neke vrsti zabavni program.

Prve večeri pred sudionicima Tjedna sjemeništarcu su izveli igrokaz Hrvoslava Bana o blaženom Marku Križevčaninu: POSUĐIVACI OČIJU. Druge su večeri sudionici gledali film GOSPODINU S LJUBAVLJU, treće su bogoslovi prikazali komediju na kajkavskom narječju od nepoznatog autora (bogoslova) iz 18. stoljeća pod naslovom HYPOKONDRIJAKUŠ. Ova je predstava, kao i ona prve večeri, veoma dobro uspjela. Dvorana je svaki put bila ispunjena sudionicima Tjedna.

Za vrijeme Teološko-pastoralnog tjedna bila je upriličena u gimnastičkoj dvorani i u drugim dvorana izložba crkvenih predmeta i kršćanskog tiska. Uz Kršćansku sadašnjost, Glas Koncila, HKD sv. Ćirila i Metoda, Veritas i dr. izlagala je svoj tisak i Matica hrvatska. Kršćanska sadašnjost iskitila je sve prostorije ponudama svojih knjiga, brošura i ostalog tiska; ona je i samom Tjednu učinila velikih usluga (umnožavanje), na čemu im ovom prilikom srdačno zahvaljujemo.

Našem su Tjednu stalno prisustvovali gospoda biskupi: mons. *Franjo Kuharić*, mons. *Karmelo Zazinović* i mons. *Joakim Segeđi*, a povremeno mons. *Smiljan Čekada*, nadbiskup vrhbosanski, mons. *Frane Franić*, nadbiskup splitski; mons. *Arnerić*, biskup šibenski, koji je tom prilikom svećenike upoznao s viješću o kanonizaciji našega blaženika Nikole Tavelića; mons. *Matiša Zvekanović* i mnogi drugi ugledni gosti.

PLENARNA DISKUSIJA O ZAKLJUČCIMA POJEDINIH RADNIH GRUPA

Plenarnu diskusiju otvorio je u 8.55 dekan dr TOMISLAV ŠAGI-BUNIĆ koji se u svojim uvodnim riječima osvrnuo na protekli rad i dao upute za plodniji razvoj diskusije. Pri tome je naglasio potrebu međusobne tolerantnosti u diskusijama i zamolio sudionike da nitko ne prekorači tri minute u svome intervenciju, jer će u protivnom morati biti prekinut od predsjedatelja. Treba:

- dati svakome mogućnost da dođe do riječi i da svojim savjetima, iskustvima i prijedlozima pomogne zajednici;
- priznati svoju ograničenost i relativnost u pogledu tako složene problematike;

— raspravljati o problemima, o stvarima, a ne o osobama. Ne treba nikoga napadati i ne treba samo svugdje tražiti krivce (svoj *alibi*);

— u diskusiji je potrebno dati konkretne, sržne, zažete i već formu lirane prijedloge. Naše rezolucije žele da budu neki korak (ili bar koračić) naprijed prema uspjehu u rješavanju naše problematike.

Poslije svojih uvodnih riječi predsjedatelj je predložio da gosp. ZIVKO KUSTIĆ zajedno s njime i tajnikom predsjedatelja diskusiji da bi svojim vještim i stilski sprjetnim formulacijama pomogao diskusiji. Plenum je ovaj prijedlog prihvatio. Nato je predsjedatelj pozvao prvu radnu grupu da pročita rezoluciju.

1. radna grupa: *Teološki problemi o nedjelji*:

Predsjednik: dr Bonaventura Duda

Zamjenik i redaktor: dr Anton Benvin

TEKST REZOLUCIJE

U radu grupe sudjelovalo je na tri sastanka od 25 do 50 prisutnika. 1. Ocijenjen je teološki doprinos temeljnih predavanja Tjedna.

S tim u vezi pokrenuta je dvojaka diskusija:

a) o *složenosti* elemenata koji — sa stajališta Biblije, Crkvene tradicije i teologije — sačinjavaju fenomen kršćanske nedjelje;

b) o *sadržini* aktualne svijesti o sadržaju nedjelje kod suvremenih svećenika i vjernika.

Ustanovljeno je da, kako se čini, suvremena kateheza o nedjelji neke elemente prenaglašuje, dok su drugi — i to ne nevažni — tijekom vremena izgubili na snazi, ako nisu i sasvim iščeznuli.

2. Sadržaj je kršćanske nedjelje mnogostruk. Ako ga teološki nastojimo definirati, nalazimo u njemu implicirana temeljna pitanja kršćanske objave, kao što su: narav djela spasenja — bit kršćanskog (baš kršćanskog) kulta — vidovi i značenje Euharistije (što mogu biti značajne teme budućih Tjedana).

Ipak, nedjelja, misterijski ocijenjena, sadrži osobito ove elemente:

a) ona je povlašten, *znakovit* i *učinkovit* dan kad se stvaralačko, spasiteljsko i posvetiteljsko djelo Božje posadašnjuje i ponazočuje — primjerno čovjekovim kategorijama prostora i vremena, osobito cikličkom ritmu vremena, te čovjeku kao individualnom i komunitarnom biću;

b) to dosiže svoj vrhunac i, rekli bismo, jezgru *nedjeljevanja* u euharistijskom slavlju, koje valja vrednovati u dva vida: aa) *silaznom*, ukoliko Bog Otac po Kristu u Duhu Svetom izvodi svoje djelo u svom narodu; bb) *uzlaznom*, ukoliko se njegov narod sav predaje Njemu i uklapa u njegovo djelo po Kristu u istom Duhu Svetom.

U svemu tome ne smije se ostati samo u vertikalnom promatranju odnosa: Bog — Crkva, nego valja razviti i horizontalu nedjeljnog svetkovanja, ukoliko je u Crkvi bitan — baš u Kristu Isusu — uzajamni bratski odnos unutar zajednice Božjega naroda: Crkva u euharistiji ne proslavljuje samo svoje bogoljublje nego i bratoljublje.

c) nedjeljno se euharistijsko svetkovanje, naravno, prelijeva u mnogostruke oblike *blagdanovanja*, kojima je nedjeljno mirovanje okvir, dok su im osobit izraz i sadržaj različite nedjeljne »zaposlenosti« kršćana.

3. Dakako, u svemu tome valja *uprisutniti* sve teološke, kristološke, pneumatološke, eklezioološke vidike, koji se uzajamno prožimlju, sa snažnim naglascima pashalnog misterija, ukoliko osobito u nedjelju slavimo svoju posvemašnju, savezničku pripadnost Bogu i jedni drugima te našu, rekli bismo, »*prijedenost*« k Bogu tako da smo, ne samo umom, nego i zalaganjem »u svijetu ali ne od svijeta« itd.

4. Smatra se da naš naziv »*nedjelja*« odveć suzuje stvarnost koju bi trebalo da označi, jer je izriče negativno, neadekvatno — vrlo djelo mično. Nije, međutim, *lis de termino*: naziv će ostati, ali ga treba teološki osmisliti dublje i svestranije obogatiti, i to:

a) češćom i usporednom upotrebom — uz nedjelju — izraza »dan Gospodnji«, pri čemu valja također isticati njegov iskonski, kristološko-pashalni smisao: dan Krista Gospodina;

b) što bogatijom i češćom inicijacijom u svu složenost sadržaja nedjelje i kao misterijski posvećenog vremena, i kao dana blagdanovanja (radosti i odmora), a naročito kao dana euharistijskog slavlja u zajedničkom sastanku s Kristom i, u Kristu, s braćom.

5. Zato se smatra vrlo važnim da u bogoslovskoj inicijaciji — što inače Koncil traži za cjelokupnu teološku inicijaciju — predavanja o nedjelji, makar se i dalje obrađivala u sklopu moralne teologije, što cjelovitije osvjetljuje sve vidove njezina sadržaja, s biblijskog, patrističkog, spekulativno-teološkog, liturgijskog i pastoralnog stajališta.

6. Od osobite je važnosti, u našoj suvremenosti, ponajprije ustanoviti a onda kršćanski vrednovati čitav niz pojava koje su povezane s nedjeljom, a u prvi se mah mogu činiti kao kontrapozicija nedjelji (npr. vikendi, posjeti, slobodne aktivnosti i sl.).

Ostaje doduše problem kako da se uza sve to ostvari, rekli bismo, jezgra nedjeljevanja — euharistijsko slavlje, ali sve spomenuto traži da se ocijeni po načelima teologije zemaljskih vrednota, po kojoj je sve ljudsko, osim grijeha, nosivo za božansko. Tako sve to može ući u autentično kršćansko nedjeljevanje.

Valja zadržati i osmisliti sve pozitivne oblike nedjeljevanja (npr. obilniji stol, ljepše odijelo, igru i razonodu). Osobito treba revalorizirati svako, a pogotovo nedjeljno zajedničko blagovanje, kao sliku i odraz euharistije, i pod vidom eshatološke gozbe.

Posebnu pažnju treba posvetiti pokršćanjenju nedjeljnih posjeta bolesnicima. U velikim gradovima ti posjeti angažiraju i na tisuće kršćana: valja im posvijestiti da je to i te kako autentičan oblik svetkovanja nedjelje.

Iako postoji maksimum savršenog nedjeljevanja, ne smije se obezvrijediti ma i djelomične ili nesavršenije oblike, pa čak ni to ako društvo, iako ne blagdanuje, barem praznuje nedjelju kao neki specifičan dan. U svemu tome kršćanska kateheza, smatra se, treba da ide radije ne »via exclusionis« nego »via convergentiae«.

7. U diskusiji se osjetilo da i na ovom terenu, kao i na mnogim drugima, cijela kršćanska zajednica mora razumjeti i dopustiti čitav niz »eksperimentiranja« — dakako autentičnog — jer se bez toga ne može doći do savršenijeg, bogatijeg i plodonosnijeg svetkovanja nedjelje.

8. Pokrenuto je pitanje i apologetike nedjelje u odnosu na neke manje kršćanske zajednice naše suvremenosti (subotari, pentekostalci itd.). Umjesto polemike i defenzivne apologetike, bit će korisnije ako se pristupi dubljoj i svestranijoj, misterijskoj inicijaciji vjernika, tako da se praktički revalorizira onaj pluralizam koji u Crkvi predviđa 12. poglavlje Prve poslanice Korincanima.

Potrebno je da se, osobito željnijima (a to nisu uvijek samo intelektualci) omogući dublji uvid u puninu Krisova misterija koji je također i adventualan i pentekostalan.

Buduća inicijacija mora mnogo više revalorizirati Stari zavjet, dakako Novim osvjetljen, mora uvoditi u kršćansko, točnije kristovsko značenje Staroga zavjeta (i zato biti školovana u biblijskoj tipologiji). A vrhunski je njezin zadatak da osvjetli koje značenje ima Krist kao posrednik i punina objave, sâm kao objava i objavitelj.

Time će se predusresti sva pitanja što ih nameću subotari, Jehovci, pentekostalci i dr.

9. Na kraju, ustanovljeno je da je kršćanska nedjelja i u svojem dosadašnjem ostvarenju izvršila i još uvijek vrši nenadomjestivu ulogu u odgajanju i izgradnji Božjeg naroda. Cilj je da se sve učini te se još više osvjetle, posvijeste i ostvare svi elementi njezine sadržajnosti kako bi u budućnosti nedjelja postala još uspješnija i djelotvornija.

Pošto je dr ANTON BENVIN pročitao rezoluciju, plenum ju je prihvatio kao polazište diskusije.

Otac BONO SAGI, župnik iz Varaždina, primijetio je »da treba izbjegavati domišljatost u izrazima kao što su *prijeđenost, nedjeljevanje, učinkovit, uprisutniti* i sl. jer su takvi izrazi svećenicima malo razumljivi.« S njime se složio i otac JOSIP BADALIĆ, profesor hrvatskog jezika, pokazavši na primjerima kako se neki od tih izraza mogu hrvatski pravilnije i zgodnije izraziti tako da ih svatko može odmah s lakoćom razumijeti. Nato sveć. JERE BILIĆ predlaže da se neki elementi u rezoluciji malo više objasne, na što dr DUDA odgovara da su prema mogućnostima svi elementi teološke problematike obrađeni. Prof. J. Kolanović primjećuje: »Nedovoljno je istaknuta povezanost čitavog tjedna i nedjelje. Nedjelja zajedničkog euharistijskog slavlja postaje izvor kršć. života...« Nato dr DUDA: »I o tome se raspravljalo, ali...« Otac MARKOVIĆ opaža da su u rezoluciji neki elementi prenaplašeni, a da nije dovoljno istaknuta veza Presvetog Trojstva s danom Gospodnjim. Voditelj ove radne grupe i mnogi iz plenuma primjećuju da je ipak i ovaj aspekt u rezoluciju uključen (vidi t. 2b, aa: »... silaznom, ukoliko Bog Otac po Kristu u Duhu Svetom izvodi svoje djelo u svome narodu«). Predsjedavatelj Tjedna predlaže da se cijeli uvodni odlomak izostavi, što plenum gotovo jednoglasno prihvaća. Po svršenju diskusiji predsjedavatelj daje tekst ove rezolucije na glasanje uz prijedlog da se ispravi jezik i neke formulacije i da se izostavi uvodni odlomak.

Plenum je rezoluciju s ovom primjedbom prihvatio gotovo jednoglasno.

2. radna grupa: *Posvećivanje nedjelje u gradu*

Predsjednik: sveć. Željko Jurak
Zamjenik: prof. Josip Kolanović
Redaktor: sveć. Josip Balabanić

TEKST REZOLUCIJE

Radna grupa 2 u svojim se diskusijama zadržala na pitanju značenja i stvaranja euharistijske zajednice u gradu i ulozi Riječi u njezinom oblikovanju.

Zajednički smo došli do ovih konstatacija:

1. Temelj svetkovanja nedjelje mora biti okupljanje na euharistijsko slavlje onih koji vjeruju u Isusa uskrsloga. Zajednica se ujedno gradi okupljanjem u vjeri, slušanjem Riječi i slavljenjem euharistijskog otajstva.
2. Okupljanje isključivo prema teritorijalnoj pripadnosti župi ne može biti od prvotne važnosti budući da je struktura grada sociološki izmijenjena. Zajednica kršćana gradi se liturgijskim slavljenjem. Zato smatramo da postojeće župe, koje su još uglavnom oblikovane na bazi teritorijalnosti, treba supstrukturirati u manje liturgijske skupove (zajednice). Pri tom treba izbjegavati umjetno raslojavanje zajednice prema dobi, naobrazbi ili socijalnom položaju. Općenito bi trebalo decentralizirati pastoral i usmjeravati ga komunitarno, a centralizirati kancelarijske poslove.
3. Svećenicima koji predsjedaju već postojećim liturgijskim skupovima trebalo bi omogućiti sve oblike pastoralnog rada koji unapređuju zajedništvo, uključivši i slavljenje sakramenata.
4. Općenito se osjeća potreba koordinacije rada različitih liturgijskih skupova (zajednica) kao i prezbitera koji rade na području grada ili pojedinog dijela grada.

Ta koordinacija mogla bi se ostvariti

- a) zajedničkim spremanjem liturgijskih sastanaka,
- b) zajedničkim ili komunitarnim radom prezbitera i suradničkog zbora, kako bi se što više pospješila misionarska djelatnost svih zajednica određenog područja.

Neophodno je potrebno analizirati stvarne prilike, zajednički planirati rad i težiti skupnom rješavanju financijskih pitanja,

c) koordinaciju unapređivati i stvaranjem stalne pastoralne konferencije gradova.

5. Ukoliko se pokaže potrebnim, trebalo bi zajednički osigurati posebnu formaciju suradnika za šire područje (regiju), ne čekajući inicijativu odozgo.

6. Pri imenovanju predstojnika zajednica (župnika) u gradu ne ići za tim da ta imenovanja budu nagrada, počast ili priznanje za zasluge, već treba gledati na sposobnosti osoba koje se imenuju i potrebe zajednice.

7. Imajući u vidu proces urbanizacije, težiti takvom formiranju bogoslova da se mogu bez većih teškoća snaći u novonastalim prilikama. Mislimo da je trenutačno moguće organizirati stalne seminare za one koji već rade u gradu i učiniti te seminare obvezatnim na trošak sudionika.

8. Nemoguće je unaprijediti dublje zajedništvo koje se ostvaruje na nedjeljnim sastancima, bez zahvata na selima odakle stanovništvo ne prestano prelazi u gradove. Stoga je potrebno: pratiti i uključiti se u proces urbanizacije sela, razvijati na selu osobniju vjeru, promicati veću povezanost svećenika grada s onima na selu i obratno.

9. Veoma je važno pridati veće značenje pastoralu odraslih kako bi nedjeljni sastanak odražavao pravo zajedništvo u Kristu. Konstatira se da nema dubljeg učinka pastoral koji jedino i prvotno polazi od djece i zadržava se na tome. Takav pastoral pogoduje stvaranju infantilnog kršćanstva i masovnog otpada od vjere u doba sazrijevanja.

10. Budući da se nedjeljna euharistijska zajednica izgrađuje riječju i sakramentima, potrebno je veću pažnju posvetiti naviještanju Božje riječi. Nedjeljna homilija mora polaziti od riječi Pisma i od konkretnog života, a sakramente treba slaviti u zajednici.

Pošto je sveć. JOSIP BALABANIĆ pročitao tekst zaključaka ove radne grupe u kojoj je sudjelovalo oko 70 svećenika, otac ZVONKO PŠAG, kapucin, župnik iz Osijeka, velikodušno odaje priznanje ovom tekstu: »Ova je rezolucija posebno pohvalno sastavljena. Kratka je i jasna i daj Bože da urodi plodom za braću svećenike koji je neka dobro shvate, prihvate i u djelo sprovedu!« Oko točke 2 razvila se burna diskusija. Otac STANKO WEISSGERBER predlaže da se ova točka u sredini gdje je govor o »umjetnom raslojavanju zajednice prema dobi, naobrazbi ili socijalnom položaju« izmijeni i naglasi potreba organiziranja posebno dječjih misa. Prof. JOSIP KOLANOVIĆ obrazlaže postojeću formulaciju u rezoluciji: Zajednicu ne bi smjelo raslojavati ni *po dobi* jer je zajedništvo u župi od velike važnosti. U nedjelju mora biti cijela župska zajednica poput obitelji na okupu, a kroz tjedan su djeca ionako odvojena na katehizaciji. Posređuje sveć. BONO ŠAGI: »Ovdje nije sasvim jasan problem. Mislim da se rezolucija u toj točki ne razilazi s idejom oca Weissgerbera. U metodičkoj jedinici katehiziranja mora se zajednica raslojavati po dobi, ali *zajedništvo* je trajna stvar ... Vjera je ona koja povezuje zajednicu!« Nato će prof. KOLANOVIĆ: »Djecu nipošto ne smijemo odjeljivati od roditelja na nedjeljnoj misi. Prisutnost djeteta i oca kod euharistijskog stola nešto znači!« Otac STANKO WEISSGERBER insistira na svome prijedlogu ukazujući na stvarnost: dijete već nakon svoje 13. godine izlazi iz svoje obitelji i nalazi svoj vlastiti svijet u kojem se kreće. Oca Weissgerbera djelomično podržava i sveć. STJEPAN DŽALTO: »Kako su djeca odvojena kod stola u mnogim obiteljima, neka tako budu odjeljena i na misi tamo gdje to tako odgovara. Nemoguće je o tome donijeti neki zaključak!« Protiv rastavljanja djece od roditelja je i sveć. B. KOVALSKI: »Opasno je rastavljati djecu od roditelja, osobito ondje gdje su male župe. U većim župnim zajednicama s mnogo djece neka se upriličie posebne dječje mise, odnosno mise za djecu.« Postojeću formulaciju u tekstu opravdava i dr BONAVENTURA DUDA, a nakon njega sveć. BONO ŠAGI primjećujući da i današnje naše društvo uključuje omladinu u ozbiljne grupacije (čak i CK) zajedno s odraslima. Tako bismo morali i mi činiti. Nato otac dr IVAN KOZELJ čita jedan odlomak (koji se tiče upra-

vo ove teme) iz svoje rezolucije o nedjelji u obitelji, na što će KOLANOVIĆ: »U krajnjoj liniji dolazi to na isto što smo i mi rekli u svojoj rezoluciji. Načelno, treba ići za tim da se čitava zajednica nedjeljom okuplja!« Važnost ovog teksta u rezoluciji naglašava i sveć. IVAN GRUBIŠIĆ i sveć. KREŠO BORKOVIĆ koji naglašava: »Ako budemo dijelili svoju župnu zajednicu na male, srednje i velike, stvorit ćemo u svojoj župi klasno društvo. Djeca se u drugoj župi neće moći uključiti u zajednicu jer nisu bila uključena u zajednicu ni u svojoj župi.«

Nakon ovako žive i burne diskusije o samo jednoj točki predsjedavatelj daje točku plenumu na glasanje. Plenum je prihvaća.

Točka 3:

Svećenik TOMISLAV BUGARIJA primjećuje da je ova točka vrlo nejasno formulirana: »Na koje se ovdje svećenike misli. Držim, na *redovnike*. Što je dakle s redovnicima pa i s ostalim svećenicima koji djeluju unutar jedne župne zajednice?« Prof. KOLANOVIĆ opravdava da se ova točka odnosi ne samo na redovnike nego na sve one koji vode zajednicu. Predsjedavatelj Tjedna posreduje: ne treba svećenike dijeliti na svećenike i redovnike, nego treba imati u vidu cijelu Crkvu Božju. Mislim da je formulacija kakva je u tekstu dosta jasna. Ovu je točku na glasanju prihvatila apsolutna većina; protiv su bila samo dvojica.

Točke 4—6

prihvaćene su apsolutnom većinom bez komentara.

Točka 7

Sveć. STIPE BAGARIĆ predlaže da se izbacij riječ »obavezni seminar« (»i učiniti te seminare obaveznima!«). Nato predsjedavatelj kao član diskusije predlaže da bi trebalo organizirati ne samo seminare nego i *ispite* iz seminara i tako steći kvalifikacije za svoj rad po uzoru na građansko suvremeno društvo. Ovaj je prijedlog podržao i prof. KOLANOVIĆ ističući potrebu da se oni koji su imenovani za župnike u gradu za taj tako specificirani posao i stručno osposobe pomoću posebnih seminara. Za uspješni rad u pastorizaciji grada potrebne su suvremene metode rada. Netko primjećuje u plenumu da su to profesorski kompleksi. Predsjedavatelj odustaje od svog prijedloga, no isti prijedlog podržava i sveć. BONO SAGI: »I do sada su se polagali neki ispiti koji više ne služe svrsi jer su puka formalnost. Potrebni su seminari i ispiti iz tih seminara. Ako netko ne položi ispit, nije sposoban za rad!« Nakon ove diskusije predsjedavatelj daje na glasanje ovaj prijedlog s ovom formulacijom: »... pa i s ispitima za one koji...«. Apsolutna većina je za prijedlog, a 15 ih je protiv. Prijedlog je prihvaćen.

Točke 8—10

prihvaćene su apsolutnom većinom bez posebne diskusije.

Cijeli je tekst rezolucije potom glasanjem prihvaćen apsolutnom većinom.

3. radna grupa: *Posvećivanje nedjelje na selu*

Predsjednik: prof. lic. Vlado Zagorac

Zamjenik: sveć. Ivo Sešo

Redaktor: sveć. Frane Miočić

TEKST REZOLUCIJE

1. Grupa je brojila stotinjak svećenika. Diskusija je pokazala, da bi bilo potrebno provesti šire konzultiranje svećenika o temi tečaja i pravovremenu prethodnu pripravu svećenika za odabranu temu, a to praktički znači da bismo materijale koje smo dobili na ulazu u dvoranu dobili koji tjedan prije tečaja.

2. Referati koji su obrađivali ovogodišnju temu osvijetlili su nam dobro sve aspekte posvećivanja nedjelje. Referat o posvećivanju nedjelje na selu pokazao je realno stanje religioznog života i problematiku u vezi s proslavom nedjelje na selu. Diskusija se kretala oko problema: Što u duboko ukorijenjenoj religioznoj tradiciji na selu može predstavljati polaznu točku za to da se na staro organski nadoveže novo, autentično kršćansko, u duhu liturgijske i biblijske obnove poslije Koncila?

3. Nakon dvodnevne diskusije došli smo do slijedećih zaključaka:

Osjećamo se zatečeni hitnom potrebom posadašnjenja Crkve koja traži suvremenu pastvu. Takva pastva traži osposobljene radnike. Za to osposobljavanje osjećamo potrebu zajedničkog traženja kroz sa-stanke na nivou dekanata, biskupije, regije ili nacije, na kojima će učestvovati stručnjaci: svećenici i laici.

4. Od štampe očekujemo veliku pomoć u provedbi obnove za svećenike i vjernike.

Neka uredništva izbjegavaju donošenje članaka s naglašeno ekstremnim mišljenjima, koja bi izazvala nezdravu polemiku.

Za vjernike su poželjna popularna izdanja s pristupačnijim cije nama i prilagođenijom tematikom.

5. Potrebni su za to i suvremeni katekizmi za sve kategorije vjernika. Pojedini svećenici u svojim intervencijama su posebno naglašavali slijedeće elemente, koji mogu doprinijeti posvećivanju nedjelje:

1. Ujednačenost postupaka svećenika u pastoralnom radu da bi se izbjegla zabuna vjernika.

2. Korisnost stanovitih oblika ekipnog rada.

3. Veća briga za pastorizaciju obitelji prigodom blagoslova kuća i drugih posjeta obitelji: dosljedno provođenje uputstava novog obreda krštenja i vjenčanja.

4. Iskoristiti postojeće mogućnosti izvanliturgijskog okupljanja za produbljivanje zajedništva. (Npr. mladeži)

5. Učiniti crkveni prostor što udobnijim (grijanje, čistoća, sjedala).

6. Posvetiti posebnu brigu formiranju laičkih suradnika za pastoralni rad.

7. Mogućnost korištenja Pokorničkog bogoslužja kao olakšanja pristupa na čestu pričest, kada nije nužno potrebna sakramentalna ispovijed.

Mnogi se svećenici osjećaju preopterećeni mnogostrukim poslovima, koji nisu strogo svećenički, a oduzimaju vrijeme potrebno za solidnu pripremu proslave nedjeljne Euharistije.

Jedna od smetnji u svećeničkom radu proizlazi iz nedovoljnog definiranja položaja svećenika u crkvenoj zajednici.

Tekst zaključaka ove radne grupe u kojoj je radilo oko stotinjak svećenika pročitao je sveć. FRANE MIOČIĆ. Prvi se prijavio za riječ sveć. KREŠO BORKOVIĆ koji predlaže da se rezoluciju »ne bi smjelo prihvatiti, jer uglavnom samo konstatira, a ne donosi nikakav program posvećivanja nedjelje na selu. Prijedlozi koji su u njoj doneseni toliko su generalizirani te se ne može reći da su specifični za selo!« Predsjednik grupe prof. ZAGORAC i njegov zamjenik sveć. SEŠO obrazlažu tekst rezolucije ističući potrebu temeljite pripreme svećenika ako bi se željelo dati plodonosniju rezoluciju. Uostalom, rezolucija je plod diskusije same radne grupe. Nato će sveć. JERE BILIĆ: »Vi ste trebali diskusiju usmjerivati tako da bi ona bila konstruktivna«. Predsjedavatelj Tjedna daje plenumu na glasanje da li da se rezolucija prihvati kao polazište diskusije ili da se u cjelini odbije. Većina je po ishodu glasanja za to da se rezolucija prihvati kao polazište diskusije, a manjina je bila protiv toga.

Uvod rezolucije (prva dva pasusa):

Sveć. FRANJO BOSNAR zamjera rezoluciji što ne vodi računa o našim krajevima koji su pretežno *dijaspora*. Zatim predlaže da se ona prva dva pasusa, koji služe kao uvod u rezoluciju izostave. Predsjedavatelj Tjedna predlaže plenumu da se prva dva pasusa izbace. Sveć. ŽIVKO KUSTIĆ je protiv: neka tekst bude odraz naše situacije. Sveć. BONO ŠAGI predlaže da se, ako rezoluciju prihvatimo, jasno naglasi potreba da se osposobe svećenici za rad na selu. MIJO IVANIŠEVIĆ: »Treba u rezoluciji označiti gdje bi bile granice između seoskih i gradskih župa.

Predsjedavatelj predlaže da se prvi pasus izostavi (ovaj prijedlog plenum prihvaća glasanjem), a drugi pasus da se prema obrazloženju gosp. KUSTIĆA zadrži. I ovaj je prijedlog plenum prihvatio. Rečenicu: »Nakon dvodnevne... zaključaka« treba izostaviti (protiv su samo dvojica).

Točka 4

Sveć. JERE BILIĆ predlaže da se ova točka izostavi jer se ono o štampi ponavlja u drugoj radnoj grupi. Prof. ZAGORAC opravdava postojeću formulaciju: »Već sam na početku rekao da svećenici u našoj radnoj grupi nisu mogli o svim problemima raspravljati kao što su raspravljali oni u radnoj grupi o teološkim problemima nedjelje. O štampi smo rekli ono što je o štampi trebalo reći u vezi sa selom. Uostalom, svećenici na selu nisu samo preprodavači kršćanskog tiska!« Tu misao podržava i sveć. ĐURO PUKEČ: »Štampa ima nedjeljama na selu veliku važnost!« JERE BILIĆ: »Ako je tome tako, onda je i radna grupa o posvećivanju nedjelje u gradu mogla nešto slično o štampi unijeti u svoju rezoluciju!« Predsjedavatelj Tjedna: »A što bi onda trebala raditi radna grupa o tisku? Zašli su u tuđe područje!« Nato sveć. ŽIVKO KUSTIĆ opravdava zaokupljenost ove radne grupe o kršćanskom tisku. Logički je da se svećenik koji je sudjelovao u toj radnoj grupi nije mogao raspoloviti pa je o onoj temi koja ga je napose zanimala raspravljao u onoj grupi u kojoj je sudjelovao. Najbolje bi dakle bilo — prema Kustiću — prenijeti ovu točku o štampi u rezoluciju radne grupe o tisku. Ovaj prijedlog prof. ZAGORAC prihvaća, ali predsjedavatelj Tjedna primjećuje da ne može ova radna grupa nametnuti tekst rezoluciji druge radne grupe. Sveć. VASILJ ističe da svećenici na selu traže veću pomoć od tiska. Tako oni npr. s izdanjem SLUZBA RIJEČI nisu zadovoljni jer se time ne mogu plodonosno i uspješno poslužiti. Ona bolje odgovara svećenicima koji rade u gradu. Kustić predlaže da se glasa odijeljeno po pojedinim pasusima (ima ih tri). Glasanje: prvi i treći pasus ove točke apsolutnom se većinom prihvaćaju, a drugi pasus neka se prebaci u rezoluciju radne grupe o »kršćanskom tisku«. Dr ŠAGI-BUNIĆ predlaže izmjenu riječi u trećem pasusu »tematikom« u »obradom«. Plenum prihvaća.

Točka 5

J. BILIĆ: »Potrebni su za to i suvremeni katekizmi za sve kategorije vjernika«, neka se izostavi jer je ovaj problem obrađen u rezoluciji druge radne grupe.

Ostali tekst prihvaćen je apsolutnom većinom glasova. O 7 elemenata posvećivanja nedjelje mnogo se i burno raspravljalo. U raspravi su najviše sudjelovali: sveć. FRANJO BOSNAR koji je istaknuo važnost ekumenizma pri ujednačenosti rada osobito u dijaspori, sveć. MIJO IVANIŠEVIĆ koji zamjera što nema rasporeda i pregleda u ovim točkama 1—7, sveć. MARKO VUKOV koji želi da se sve karakteristike narodnog života odraze u liturgiji. Sveć. VINKO ŠEŠNIĆ primjećuje da treba ujednačiti postupnost u liturgiji i označiti kakav bi bio način ujednačivanja, jer neki stoje na pretkoncilskim odredbama, a drugi su u duhu postkoncilске reforme podmakli naprijed. Sveć. VASILJ ističe da ta ujednačenost treba biti prije svega izražena u idejnom jedinstvu, a ŽIVKO KUSTIĆ naglašuje da treba istaći važnost smjernica Drugog vatikanskog koncila u pastoralnom radu svećenika da ne bi neki kočili rad pozivajući se na jedan od zaključaka naše rezolucije: nemoj ti ići previše naprijed da ja ne moram trčati za tobom! OTAC HARAMIJA predlaže sve češće sastanke svećenika, i da oni budu naredeni

odozgo kao rekolekcije. Sveć. PERO LOVAŠEN primjećuje da je tema ovogodišnjeg Tjedna »nedjelja — dan Gospodnji« pohvalna ali previše uska za svećenike koji rade po seoskim župama. Nadodaje sveć. ZLATKO TRZOK: »Pri davanju i određivanju teme treba svakako voditi računa o nama koji radimo u pastvi na selu i koji moramo biti ondje sve, i katehete, i župnici, i sakristani, i zvonari...« Predsjedavatelj dr ŠAGI-BUNIĆ predlaže, s odobrenjem vode ove radne grupe, bolju formulaciju u ujednačenosti rada svećenika: »češće dogovaranje susjednih župnika za ujednačavanje pothvata, za bolje slavljenje nedjelje prema smjernicama Koncila.«

Potom je sveć. SREČKO BADURINA konstatirao da smo već došli do nekih zaključaka. Neka odgovorni za tu rezoluciju uz pomoć još nekih drugih svećenika odu i tekst revidiraju pa ćemo onda o tekstu naknadno glasati. Predsjedavatelj Tjedna prihvaća ovaj prijedlog te ga daje na glasanje. Plenum ga prihvaća, protiv je samo 7 glasova. Plenum je ujedno izabrao svećenike BADURINU, BILICA i MEDVIDA dao zajedno s komisijom revidiraju tekst rezolucije.

4. radna grupa: *Nedjelja u obitelji*

Predsjednik: Otac dr Ivan Kozelj

Zamjenik: gđa Hella Znidarčić

Redaktor: gosp. Branko Vajdoher i sveć. Lazo Krmpotić

TEKST REZOLUCIJE

Radna grupa smatra da je problem nedjelje u obitelji samo jedan od čitavoga kompleksa problema koji se postavljaju pred nas kad uopće govorimo o kršćanskoj obitelji, te se taj problem ne može rješavati izvan organske cjeline. S tim u vezi grupa je konstatirala da i kod svećenika i kod laika o obiteljskoj problematici postoji veliko nepoznavanje prilika i uvjeta pod kojima suvremena obitelj živi, razvija se i djeluje. Zato se osjeća velika potreba da se nakon temeljite pripreme pristupi izdavanju jednog kršćanskog obiteljskog časopisa koji će biti na suvremenoj idejnoj i tehničkoj visini, pristupačan najširim društvenim slojevima. Tako bi se barem djelomično ispunila praznina koju osjećamo u pisanoj riječi na tom području. Da bi osobito svećenici mogli biti upoznati s pitanjima kršćanske obitelji, predložimo da se u skladu s direktivama II vatikanskog sabora svećeničkim kandidatima omogući kontakt s kršćanskim obiteljima, bilo u vidu predavanja ili izmjene misli. Isto tako dobro bi bilo da se na svećeničkim tečajevima organizira prisniji susret s članovima obitelji, dapače da se ovoj problematici posveti i jedan cijeli teološko-pastoralni tečaj.

2. Slavljenje euharistijske tajne, središte Gospodnjega dana, trebao bi svećenik oblikovati prema potrebama i zahtjevima obitelji. Radna grupa nije se isključivo opredijelila za jedan određen tip nedjeljne mise, ali je bilo prijedloga da bi bilo poželjno da se barem jednom mjesečno organizira »dječja misa« (i za predškolsku djecu) na kojoj bi se okupila čitava obitelj. Ta misa morala bi biti tako režirana (dogovor svećenika, časnih sestara, roditelja i odgojitelja) da bi odgovorila zahtjevu i potrebama prisutnih, kako odraslih tako i malenih (npr. čitanje Evanđelja na djeci pristupačan način; iskoristiti po jedine blagdane kao što je Cvjetnica — procesija djece s grančicama; Uskrs — blagoslov slatkih hljepčića koji bi se djeci dijelili; u svibnju blagoslov kitic cvijeća koje bi djeca dijelila odraslima — može se to povezati i s pozdravom mira...). Svećenici bi trebali nastojati da one sakramente koji zasijecaju u obiteljski život (posebna krštenje, vjenčanje) obavljaju pod misom, kako je to i želja i preporuka Crkve. Centar doživljavanja nedjeljnoga blagdana trebala bi biti zajednička pričest obitelji na koju bi svećenici poticali obitelji, a trebalo bi i prema tome provesti odgovarajuću pripremu, duhovnu i organizacionu.

3. Trebalo bi misliti i na to da se ostvari u bilo kojem obliku prvotni običaj kršćanskih agapa poslije sv. mise u župnim kućama, što bi omogućilo veće zblizavanje kršćanskih obitelji, kako je to ponegdje i ostvareno.

4. Zajednički obiteljski stol, koji bi nedjeljom trebao biti svečanije i obilnije pripremljen, neka bude produženje euharistijske gozbe, da barem na taj dan članovi obitelji dožive kako duh Euharistije prožima obiteljsku zajednicu i njezin život. Tom raspoloženju sigurno će doprinijeti zajedničko kratko čitanje, kod stola, bilo Sv. pisma bilo drugog prikladnog štiva, a isto tako iskren i povjerljiv razgovor roditelja i djece. Neka djeca osjete da su i oni suodgovorni u rješavanju svih obiteljskih problema. To će povjerenje u daljnjem toku proslave nedjeljnog blagdana doći do punog izražaja u zajedničkoj igri, šetnji, ili izletu u prirodu, eventualnom čitanju, muziciranju i tome sl. Neka obitelj ne zaboravi da od vremena do vremena ili prilikom blagdana pozove k svome stolu nekoga koji nema svojeg doma pa će tako i karitativno djelovanje obitelji doći do izražaja.

5. Dobro je da obitelj bude barem jednom mjesečno potpuno sama sa svojim članovima. No isto tako je dobro da se koji put sastane s drugim obiteljima bilo u domu bilo u prirodi. Tu bi i za svećenika bilo dobro mjesto bližeg kontakta i djelovanja. Naravno da se za takav program pretpostavlja da članovi obitelji budu slobodni od svojih dužnosti i odmoreni.

6. Sretan i blagoslovljen završetak ovako provedenog dana Gospodnjeg bila bi spontana zajednička večernja molitva s posvetom budućega tjedna. Poželjno je da roditelji svako večer prije spavanja djeci utiskuju znak križa na čelo.

7. Svećenici će djelovati, za takav način proslave dana Gospodnjeg u obitelji, prvenstveno na roditelje, ali neka ne zaboravljaju da taj duh unose u obitelji i preko djece koja pohađaju vjeronauk i koju je za takvu zadaću lako oduševiti. U tom smislu bilo bi prikladno organizirati u župama predavanja i kratke tečajeve za roditelje, na kojima će stariji bračni drugovi prenositi na mlađe ne samo teoretsko znanje nego i praktična iskustva. Takva pouka ne bi se smjela izostaviti niti u obvezatnim zaručničkim poukama.

8. Mogu se također organizirati i susreti kršćanskih obitelji iz različitih mjesta.

Tekst ove rezolucije pročitao je dr IVAN KOZELJ. Sveć. VASILJ primjećuje da je tekst preopširan i da se prvi uvodni odsjek svakako izostavi a također i onaj odsjek gdje se spominje da je dobro «da barem jednom mjesečno obitelj bude sama sa svojim članovima» (točka 5).

Nato gđa HELLA ZNIDARČIĆ obrazlaže tekst ove rezolucije s posebnim naglaskom na prvi uvodni odsjek. Ovaj je odsjek u ulozji uvoda morao doći na ovo mjesto. Neka onda radna grupa o tisku unese u svoju rezoluciju potrebu izdavanja jednog obiteljskog lista. Gđa Hella Znidarčić izražava u nastavku razlaganja svoje negotovanje što je tako malo svećenika prisustvovalo ovoj radnoj grupi koja bi ih ipak trebala zanimati. Predlaže da obitelj u nedjelju bude doma, svi na okupu, te da svećenici tog dana ne odvedu djecu (izlet) iz obiteljskog kruga, osim u izuzetnim slučajevima.

Sveć. MARIJAN ČAGALJ izjavljuje da je tekst ove rezolucije prihvatljiv i da o njem treba diskutirati. A to što nije mnogo svećenika sudjelovalo u ovoj radnoj grupi nije znak da ih ova tematika ne zanima nego su imali mnogo drugih radnih grupa u kojima su radili ne mogavši se podijeliti. Sveć. KREŠO BORKOVIĆ predlaže da se u rezoluciji izostavi sve ono što je u zagradama. Ovaj je prijedlog plenum prihvatio.

Nakon toga predsjedavatelj daje na glasanje da li se rezolucija kako je formulirana u načelu prihvaća ili ne. Plenum prihvaća apsolutnom većinom ovu rezoluciju kao polazište diskusije.

Plenum je prihvatio apsolutnom većinom i prvi uvodni odlomak s time da se izostave rečenice u sredini: »Zato se osjeća... na tom području!«

Točka 2

Sveć. M. VUKOV je predložio da se umjesto neprikladnog i dvoznačnog termina »dječja misa« usvoji novi naziv »misa za djecu«. U služanju svete mise za djecu trebalo bi se prilagoditi onom načinu koji bi za djecu bio najprikladniji a da se ipak ne upada u glumu (moglo bi se uzeti kao primjer dječje emisije na radio-televiziji koje izvode za djecu stariji glumci). Plenum je prihvatio da se usvoji naziv »misa za djecu« umjesto do sada upotrebljavanog naziva »dječja misa«. U vezi s dječjim misama nadovezao je sveć. ŽIVKO KUSTIĆ »da ne vjeruje da djeca vole dječju misu«. Misa bi morala biti bitno obiteljska. Ako ona bude obiteljska, onda će biti i dječja. Treba težiti tome da se cijela obitelj nedjeljom sakupi na misu i da kao obitelj proživi nedjelju u crkvi. Gospođa HELLA ZNIDARČIĆ naglasila je da bi u tom slučaju trebalo izreći kratku propovijed (barem tri minute) posebno za djecu, a da bi jednom mjesečno ipak trebalo organizirati misu za djecu. U ovome gospođu Znidarčić podržava otac S. WEISSGERBER.

Sveć. MIJO IVANISEVIĆ: »Stalno se ponavlja kroz sve ove radne grupe »posvećivanje nedjelje«, a ovdje u ovom naslovu stavljeno je samo »nedjelja u obitelji«. Vidi se da su ove rezolucije heterogeno rađene pa je ondje gdje je trebalo staviti riječ »posvećivanje« ona izostala, a ondje gdje ju je trebalo izbaciti ostala je, pa predlažem ovaj naslov: »posvećivanje obitelji nedjeljom«, a ne »nedjelja u obitelji« i sve ono »posvećivanje nedjelje« bilo u gradu bilo na selu izostaviti, jer ne posvećujemo mi nedjelju, Krist ju je posvetio svojim uskrnućem, nego nedjelja posvećuje nas. Zato predlažem da se svim ovim naslovima prida naziv »slavljenje nedjelje« kao dana Kristova uskrnuća. Ovaj je prijedlog plenum prihvatio. Isti je ujedno primijetio da je rezolucija puna pobožnih želja, »pia desideria«, od kojih svakako treba izdvojiti, odnosno naglasiti onu rečenicu: »Svećenici bi trebali nastojati... preporuka Crkve.« I ovaj je prijedlog bio prihvaćen.

Sveć. KUSTIĆ prebacuje da rezolucija sadrži odveć mnogo artificijelnih oblika koji nisu konkretni. Pater IVAN KOZELJ razlaže kako je ova rezolucija ipak puna konkretnosti i da smo svjesni da će uzorno svetkovanje nedjelje sprovesti tek vrlo malo naših obitelji. Tekst rezolucije treba stilski još dotjerati. Kustić opravdava svoj prigovor: ja nisam protiv konkretnosti nego sam ocijenio sa svog vlastitog stanovišta da su ovdje te konkretnosti artificijelne, a ne organske. Drugo, znamo da postoji malen broj kršćanskih obitelji, ali je vrlo opasno onaj model koji imaju starije kršćanske obitelji namećnuti mladim kršćanskim obiteljima, jer ćemo se tu upravo zaglaviti. Obitelji će biti kršćanski uzorne, a neće se tražiti novi oblici kršćanskog života. Sveć. LAZO KRMPOTIĆ primjećuje da ove konkretnosti koje su u tekstu nisu nametnute niti od gospođe Helle niti od oca Kozelja, nego su u našoj radnoj grupi bili nazočni i članovi mladih obitelji i da smo upravo njihovo mišljenje konzultirali. Predsjedavatelj: »Ja dajem tekst na glasanje po vašem prijedlogu bez zagrada ali bih želio izuzeti jednu zagradu i nju ostaviti u tekstu: »dogovor svećenika, časnih sestara, roditelja i odgojitelja« (u sredini točke 2). Plenum je taj prijedlog prihvatio. Predsjedavatelj je još na savjet gospođe HELLE ponudio na glasanje da se naziv »dječja misa« u toj točki izmijeni u »obiteljska misa«. Prijedlog je prihvaćen.

Točka 3

Prihvaćena apsolutnom većinom bez komentara.

Točka 4

Netko je primijetio u plenumu da ova točka daje dojam da se obitelj želi pretvoriti u redovničku zajednicu i da bi svakako trebalo izostaviti ono »zajedničko čitanje kod stola«. Otac KOZELJ opravdava specifično značenje ovakvog čitanja kod stola nedjeljom (jednog kratkog odlomka evanđelja). Plenum je za to da se ipak u tekstu izostavi preporuka zajedničkog čitanja.

Točka 5

Plenum je prihvaća bez posebne diskusije.

Točka 6

Sveć. ŽIVKO KUSTIĆ označuje ono »pozivanje gostiju blagdanima i nedjeljama« kao nesprovedivo, a utiskivanje križa na čelo djece od strane roditelja prije spavanja prihvatljivo. Gđa HELLA opravdava značenje takvog utiskivanja križa na čelo djece i posjet djece prije spavanja od kreveta do kreveta s kojom srdačnom riječi. Uostalom, naglasuje otac KOZELJ, ovo su, dakako, samo preporuke i praksa nekih obitelji. Sveć. VASILJ je kritizirao prenaplašenu potrebu zajedničke večernje molitve u obitelji. Gospodin IVO CEROVAC predlaže da ovakvu večernju molitvu mole samo djeca zajednički, da se priviknu obavljati svoje molitve, jer su dječje molitve tako specifične da ih teško stariji s njima zajedno mogu moliti. Nato će gđa HELLA ZNIDARČIĆ: »Ako smatramo da je obitelj osnovna stanica Božjeg naroda, onda je u njoj potrebna zajednička molitva, i tako mišljenje prema kojem je zajednička molitva rezervirana samo za djecu neprihvatljivo je. KREŠO BORKOVIĆ je primijetio da je zajednica uvijek zajednica bili njezini članovi veliki ili mali. Poslije ovakve diskusije Predsjedavatelj je dao ovaj pasus na glasanje koji je bio s apsolutnom većinom protiv manjine izglasan.

Točka 7 i 8

Prihvaćene su apsolutnom većinom bez posebne diskusije.

Predsjedavatelj je potom dao cijelu rezoluciju na glasanje: ona je prihvaćena. Samo su dva glasa bila protiv.

5. radna grupa: *Katehizacija o nedjelji*

Predsjednik: sveć. Stanko Weissgerber

Zamjenik i redaktor: sveć. Tadej Vojnović

TEKST REZOLUCIJE

1. Rad je počeo s raspravom o teološkom aspektu mise. Iznesene su mnoge opaske o tome kako se sve više u ovom novom gibanju gubi žrtveni aspekt mise, a sve se više ističe da je to »sastanak zajednice«, »sastanak s uskrsnulim Kristom«, dok se o misi kao o žrtvi malo ili uopće ne govori. Isto vrijedi za ovaj tečaj gdje je slabo mogla doći do izražaja žrtvenost mise, slično kao i u napisima o misi u novijoj štampi.

2. Zatim se kroz diskusiju nastojalo doći do integralnog pojma mise ukoliko je ona svetkovanje Gospodinove večere, zajednički čin koji Krist čini sa svojim narodom stupajući pred svoga Oca sa svim svojim otkupiteljskim činima, po čemu i jest misa žrtva.

3. Ujedno je kroz diskusiju došlo da izražaja, kako i koji su bili uzroci da se je naglašavao samo žrtveni karakter mise a zanemario njezin aspekt ukoliko je svetkovanje Gospodinove večere i sastanak s Kristom uskrsnulim.

4. S tim u vezi složili su se gotovo svi da bi stručnjaci s toga područja trebali o tome daleko više pisati jer postoji veliko neznanje, kako kod vjernika tako i kod svećenika. Novija liturgijska obnova bila bi za prilika. Trebalo bi izdati i priručnike, brošure i sl.

5. Što se tiče same katehizacije o nedjelji, naročito pod vidom svetkovanja euharistije, uz to što bi kateheta trebao držati cijeli niz kateheza o tome, misa bi trebala što češće, gdje i kad je to sama moguće, biti prisutna i u svim ostalim katehezama. Gdje je to ostvarivo, trebalo bi držati dva puta tjedno vjeronauk, kod čega bi se u dan koji je najbliže slijedećoj nedjelji posebna pažnja posvetila nedjelji i nedjeljnom bogoslužju, a gdje je to nemoguće, bila je ideja da kateheta svake subote ili kad je to moguće pozove svu djecu i omladinu na pripravu za sutrašnju misu. U slučaju da ni jedan od ovih načina nije moguć, neka svećenik izvede pripravu u nedjelju prije same mise. Priprava svakako mora sadržavati dva dijela: »tehnički«, tj. sve ono

što se odnosi na organizaciju same mise, i idejni u kojem će doći do izražaja poruka tekstova dotične nedjelje kao i samo misno događanje.

6. Dijete često ne razumije što znači riječ ŽRTVA pa ga treba na zgodan način u to i uvesti. Možda je dobro početi od teškoće i žrtve koju ono mora pridonijeti da bi proslavilo euharistiju, osobito kod djece koja su iz dalekih sela, ili ako se radi o boravku u hladnoj crkvi i sl. Preporučljivo je katehizirati iz samih misnih tekstova i tu prikazati djeci pojedine aspekte mise. To naročito vrijedi za euharistijske molitve (kanone!). S time da se u katehizaciji naglašava PASHALNI MISTERIJ i u djetetu razvija komunitarna dimenzija. Zato euharistijsko slavlje treba organizirati i tako da dijete osjeti i doživi zajedništvo.

7. U tom su pogledu dosadašnji katekizmi i vjeronaučni priručnici nedovoljni, siromašni. Dok u njima dolazi do izražaja žrtvenost mise, uopće se gotovo i ne spominje da je to sastanak s Kristom uskršnjim, da se okuplja zajednica vjernih. Potrebno je da dijete doživi ljepotu i privlačnost spasenja koje je prisutno i koje se daje u misi. Isto tako treba nastojati da dijete ne doživi nedjelju isključivo kao obavezu.

Pohvalno bi bilo kad bi se svećenici pojedinih okruga sastajali subotom da zajednički izrade kateheze i homilije koje su u vezi s proslavom nedjelje (kako to čine svećenici zadarskog okruga!).

Zatim se raspravljalo o ĐAČKOJ MISI. Iako je postojalo mišljenje da te mise nisu dobre, jer da dijete kasnije kad odraste ne nalazi više svoje mjesto u crkvi, već da bi trebali njegovati obiteljske mise na koje bi dolazila cijela obitelj zajedno, jer da je to naravnije i bolje, ipak je potpuno prevladalo mišljenje da đačke mise treba njegovati, jer da djeca i omladina na sebi svojstven način mogu proslaviti Euharistiju, da se ona tako formira da odgovara njihovoj dobi, potrebama i shvaćanjima. Na tim misama svećenik mora držati homiliju za djecu makar su prisutni i odrasli, jer odrasli rado slušaju dječje propovijedi (kao što čitaju i »Mali koncil«), dok obratno nije slučaj. Dužnost je svećenika da kasnije djetetu omogući taj »prijelaz« među odrasle i da nađu »svoje mjesto« u crkvi.

Ako je svećenik u nemogućnosti da takvu misu ima, tada mora kod mise slojevito posvetiti pažnju onima koji s njim prinose žrtvu — pa i djeci. Osim toga novi obred dopušta da se pod misom govori više puta, pa to treba i koristiti da se djeca što više približe Euharistiji. Došlo je do izražaja i to da su često problem i sami svećenici kod kojih nekada nedostaje poučenosti, zanosa, vjera i ljubavi. Isto bi tako trebalo provesti katehizaciju odraslih o svetkovanju nedjelje.

Nedjelja je zgodan dan za okupljanje djece i omladine. Svećenik mora nastojati da djeci i omladini omogući i rekreativne časove uz kakav dobar film ili filmin, kakvu društvenu igru, da im omogući da se međusobno porazgovore, pregledaju pojedine časopise, knjige i sl.

U tu svrhu vrlo je dobro da se sve više otvaraju prostorije za takav život djece i omladine. Prostorije u obliku klubova s priručnom malom bibliotekom, dispotekom, časopisima, društvenim igrama, što sve spada, možemo tako reći, na integralni dio katehizacije.

Zaključke ove radne grupe u kojoj je sudjelovalo oko trideset do četrdeset svećenika pročitao je TADEJ VOJNOVIĆ.

Dr BONAVENTURA DUDA prigovorio je da je cijela rezolucija zapravo o *djeci* (samo je dvaput spomenuta omladina), da se stalno govori samo o misi i da prema tome gotovo dvije trećine ove rezolucije nemaju direktno veze s ovim Tjednom, a otac BONAVENTURA SAGI predlaže da se cijela shema rezolucije odbije jer je »preopširna, konfuzna i u nekim stavovima kontradiktorna sama sebi, jer nije pogodila srž problema... Ako se ne odbije, neka se potpuno preradi.« Sveć. CVITANOVIĆ zamjera što rezolucija

ne vodi računa o našoj omladini, a prof. KOLANOVIĆ prigovara rezoluciji što ona: 1. govori samo o djeci (ima samo jedna rečenica o katehizaciji odraslih) a mislim — govori Kolanović — da je katehizacija o nedjelji prvotno za odrasle; 2. čitava shema je u sebi jako konfuzna: najprije se govori da se gubi žrtveni aspekt mise, a onda odmah u trećem pasusu se govori da se je naglašavao samo žrtveni karakter mise; 3. uopće se ne govori o samoj zajednici i o dogoju mladih za zajednicu i, konačno, 4. čitava shema polazi odozgo (od pojma žrtve), a ne odozdo, od života i od životnih, egzistencijalnih sastanaka. Stoga bi čitavu shemu trebalo ili odbaciti ili je posvema preraditi. OTAC WEISSGERBER ukazuje na točku 7 u kojoj su ta pitanja obrazložena; prema tome taj prigovor ne stoji. Sveć. MARIJAN ČAGALJ smatra rezoluciju prihvatljivom, ali je stilski i jezično treba dotjerati. Sveć. KREŠO BORKOVIĆ savjetuje da se rezolucija odbije, jer ona ni dogmatski ni psihološki ne odgovara današnjoj našoj pastvi. U tome ga podržava BONAVENTURA ŠAĞI smatrajući da je rezolucija »obična propovijed« i jako je skolastička: barata pojmovima i nada je dojam da su je sastavili oni koji su vjeronauk predavali ili predaju u školama, a naša je kateheza danas ipak veoma specifična i ne da se naučiti ni iz kakvih knjiga. Sveć. M. VUKOV primjećuje da je ta kontradikcija samo prividna; treba pristupiti samom tekstu pa se o kontradikcijama uvjeriti ili razuvjeriti.

Na sve ove prigovore sveć. TADEJ VOJNOVIĆ primjećuje da rezoluciju nisu sačinili stručnjaci (u tom bi slučaju ona bila doista mnogo drukčija), nego je ona sačinjena na temelju diskusije u radnoj grupi. Uostalom, treba ovu shemu shvatiti i genetički: mnogi su strahovali da se ne izgubi iz vida žrtvenost mise, pa je stoga naglašena ta strana euharistije, pri čemu ona druga strana, zajedništvo s Kristom uskrslim, nije ništa izostavljena. Ovo otac WEISSGERBER dokazuje tekstom dvaju posljednjih odlomaka.

Nakon svega Predsjedatelj daje rezoluciju na glasanje da li da se prihvati ili odbije.

Budući da je ishod glasanja bio neodlučan, predložio je sveć. FRANJO JURAK neka se shema revidira a plenum da nastavi rad s drugim rezolucijama. Predsjedatelj je prihvatio ovaj prijedlog i dao ga na glasanje plenumu, u čemu je dobio apsolutnu podršku. Predsjedatelj predlaže da se oformi posebna grupa svećenika uz ovu komisiju koja je izradila dosadašnju shemu i da zajednički na temelju predavanja oca Weissgerbera sastave shemu koja bi odgovarala ovim ovdje rečenim prijedlozima. U grupu su uz komisiju ušli još svećenici CVITANOVIĆ, otac KREŠO BORKOVIĆ, otac BONO ŠAĞI, prof. JOSIP KOLANOVIĆ i FRANJO JURAK. Svećenik ĐURO PUKEC predlaže da BK formira interdijecezanski odbor za izdavanje katekizama. Sveć. MIJO IVANIŠEVIĆ: »Neka ovaj prijedlog, dakako modificiran, uđe u rezoluciju koju će ovaj prošireni odbor sada sačiniti. Plenum je suglasan s ovim prijedlogom.

6. radna grupa: *Nedjelja — dan kršćanske ljubavi*

Predsjednik: dr Josip Ladika

Zamjenik: gđica Jelena Brajša

Redaktor: sveć. Luka Depolo

TEKST REZOLUCIJE

Kao izvor, razlog i temelj kršćanske ljubavi, kako je istaknuto u svim predavanjima Tjedna, jest vjera u objavljenog Boga po Isusu, koja se doživljuje najeminentnije u zajedništvu izabranih kao slavljenje Euharistije. Crkva je u svim vremenima imala upravo u okviru proslave dana Gospodnjega živo prisutan taj bitni element vjere.

Kršćanska djelatna ljubav treba obuhvatiti cijela čovjeka i sve njegove potrebe. Briga samo za vremenite potreba čovjeka ne mora biti odmah i kršćanska.

Stoga će se svaka župska zajednica, posebno na dan Gospodnji, odgajati za takvu sveobuhvatnu brigu i odgovornost za sve svoje čla-

nove u svim njihovim potrebama. Takav novi duh suodgovornosti, dok proizlazi iz pravog evanđeoskog motiva, divno i odgaja i raduje cijelu Crkvu.

Ponukani tim motivima predlažemo:

1) Odgajati župsku zajednicu za pravo shvaćanje djelotvorne ljubavi. To je moguće propovijedima, nagovorima, osobnim kontaktima, vjeronaučnim poukama, obiteljskim odgojem. Naglašavati sveobuhvatnost takve ljubavi, koja se ne može zatvoriti u okvire samo jedne grupe ili možda jedne župne zajednice.

2) Djelotvorni je rad u župi najuspješnije provediv stvaranjem unutar župne zajednice pojedinih manjih grupa, odnosno sposobnih osoba, dakako prema mjesnim uvjetima, koje bi se u suglasnosti sa svećenikom posvetile brizi i radu za obitelji s brojnom djecom, za osamljene, za bolesne, za najpotrebnije, za odgoj nepoučenih, za grešnike.

3) I materijalna pomoć je kršćansko djelo. Većinom se u našim župama skuplja za vrijeme nedjeljne liturgije. No, iskustvo nas uči da bi taj čin i dar trebalo utkati u liturgiju nedjelje iza, molitve vjernika. Župnik možda može pričekati dok se prikupi i donese na oltar kao prikazni dar. Prema mjesnim prilikama razboritost će svećenika i njegova ljubav pronaći najprikladnije načine.

Nije potrebno naglasiti da takvi prinosi vjernika trebaju biti upotrijebljeni za određene svrhe.

4) Preporučujemo svećenicima da djela kršćanske ljubavi mogu biti i zamjena za nemrs u petak. Odgojno-kršćanski karakter takve prakse jest izvan svake sumnje. Isto tako bi svećenici — prema razboritosti i prilikama pokornika — mogli umjesto dosadašnjeg skoro općenito raširenog običaja davanja Očenaša preporučiti u ispovijedi za pokoru određena djela kršćanskog milosrđa.

5) Na župama gdje postoje muške i ženske redovničke zajednice živa je potreba da ih se uključi u župnu zajednicu. U okviru karitativnog djelovanja one su bitno pozvane: mogu biti širitelji, voditelji, mogu davati pravi smisao i motiv. Takav rad davat će smisao i ostalom njihovom radu i životu.

6) Svećenik ne ostaje samo liturg, nego će svoj aktivnosti djelotvorne kršć. ljubavi biti srce i nositelj. On će rado posjećivati sve svoje vjernike, posebno najpotrebnije. On će prema mogućnostima imati nedjelju bolesnih, možda nedjelju za potrebne i osamljene. Prema prilikama i uz razumijevanje biskupa, moći će i u stanu kojeg nepomičnog bolesnika imati liturgiju riječi, a koji put i Euharistiju.

Otac BONAVENTURA DUDA pohvaljuje tekst ove rezolucije kao vrlo uspio. Plenum apsolutnom većinom prihvaća rezoluciju s time da se pri svršetku točke 2 izostavi riječ »za grešnike« (prijedlog oca ZVONKA PŠAG), a u točki 3, nakon diskusije PUKECA, LADIKE, BUGARIJE i DUDE, da se umetne formulacija koju daje ŽIVKO KUSTIĆ: »No, iskustvo nas uči da bi taj čin i dar — u duhu uvijek, a gdje je to moguće, i stvarno — trebalo utkati u liturgiju nedjelje iza molitve vjernih!« U točki 3 pri kraju teksta ispravljeno je »za određene svrhe« u »za namijenjene svrhe«. U točki 4 na prijedlog sveć. MARIJANA ČAGLJA umetnuta je ova formulacija: »preporučujemo svećenicima da naglašavaju djela...«

Nakon ove diskusije rezolucija je apsolutnom većinom prihvaćena.

7. radna grupa: *Nedjelja — dan kršćanskog tiska*

Predsjednik: dr Josip Turčinović

Zamjenik: Sveć. Pavlinić i sveć. Kustić

Redaktor: sestra Nives Kuhar (školske sestre Naše Gospe)

TEKST REZOLUCIJE

Grupa o religioznom tisku okupljala je na tri zasjedanja prosječno 25 osoba. U okviru opće tematike Tjedna dotakla se sklopa problema povezanih s religioznim tiskom, polazeći od činjenice da tisak dolazi u ruke čitalaca i da se čita poglavito nedjeljom. U vrlo živoj diskusiji, ova je grupa otkrila da je tisak pastoralno važan, ali i složen čimbenik u životu naše Crkve.

Rasprava je unutarnjom logikom stvari krenula prema temeljnim pitanjima tiska, što su ujedno, na svoj način, i temeljna pitanja cjelokupne naše Crkve.

U diskusijama se nažalost zbog kratkoće vremena nisu sva dospjela u pojedinosti pretresti.

Konstatirano je ovo:

1. Tisak je vitalan čimbenik u životu naše Crkve, pogotovo što je zasad jedino sredstvo informiranja, društvenog komuniciranja i stvaranja javnoga mnijenja u našoj Crkvi.

Raspravljajući na temelju te konstatacije o funkcionalnosti i zrelosti sadašnjega časa našega tiska, prisutni su se složili da nije dovoljno ocjenjivati njegovo sadašnje stanje, nego da jednako valja gledati i na njegove perspektive, u prvom redu u smjeru sve prirodnije unutarnje njegove specijalizacije i osposobljavanja za sve potpunije i slobodnije informiranje. Kod toga prvo mjesto ima pripasti životu i problemima naše Crkve.

2. U tom je okviru pozornost prisutnih bila okrenuta pretežno prema novinstvu i periodici.

Konstatirano je da bi bila korisna i potrebna tipološka analiza naših periodičkih publikacija pod vidom njihova uključivanja ili neuključivanja u tokove pokoncilске Crkve.

Općenito je pozitivno ocijenjen rad »Glasa Koncila« i istaknuta njegova osobita uloga u oživljavanju naše eklezijalnosti, čime je »Glas Koncila« ujedno u našoj Crkvi stvorio široke preduvjete za istinsko religiozno posvećivanje dana Gospodnjega. Prisutni misle da bi nakon ovoga Tjedna »Glas Koncila« morao nastojati da na tome području svjestitije poradi u smjeru uvida do kojih su dovele ove rasprave.

3. Prisutni smatraju da je dozrela potreba da se osobito problemi sadašnje obitelji i mladeži u publicistici počnu tretirati pozitivnije, uvaživši i sociološke promjene, umjesto dosadašnjih čestih idealizacija. No ne valja zaboraviti ni prazninu u kojoj su se u ovo prijelazno vrijeme našle starije generacije koje u čitavim pokrajinama ostaju gotovo same na terenu uslijed sve većeg iseljavanja mladih, što za sebe s jedne strane predstavlja krupan pastoralni problem naše Crkve, a s druge strane premalo taknutu stvarnost u našoj publicistici. Trebalo bi također suvremenije obrađivati pastoralne aspekte sela i grada.

4. Očita je također neodložna potreba što hitnijega stvaranja jednog fundusa barem temeljne teološke i pastoralne literature, da bi na razini misli naša Crkva što prije mogla dozreti za težinu svojih sadašnjih zadataka.

5. Za novine je posebno konstatirano da su instrumenat u službi svega Božjega naroda. Cilj im je što provjerenija i potpunija informacija, bez zatajavanja i apriornih ograda, kako bi se stvorilo zrelo javno mnijenje u Crkvi i oko nje, pospješila zrelost Božjega naroda na svim njegovim razinama kao i odgovornost svijtu pred Bogom i braćom u vjeri. Napose bi donošenju presudnih odluka morala prethoriti svestrana informacija najšire javnosti, kako bi odluke bile što utemeljenije i provedivije.

U tome je smjeru konstatirano da je nužna također savjesna i odgovorna kritika u Crkvi, imajući u vidu pri tom analogne procese u ostaloj publicistici u našem specifičnom društvu.

6. U slučajevima kad i provjerena informacija ili tretman osjetljivijih problema ponegdje urodi zabunom, ne može kao isključivo mjerilo služiti parola: »Ne uznemirivati ‚malene!« Više valja misliti na njihov rast. Tu je po ocjeni većine sudionika od bitne važnosti hrabar i prosvijećen razgovor dušobrižnika s čitateljima.

7. Prisutni smatraju da bi bilo vrlo korisno uvesti pastoralnu praksu raspravljanja s čitateljima o tekućim problemima Crkve što ih pokreće tisak; nedjelja bi redovito bila za to najpogodniji dan.

8. Koliko su prisutni mogli ocijeniti, otvoreno iznošenje i najteže problematike vjerskoga i crkvenoga života među širokim slojevima vjernika upće nije stvaralo zabuna. No ima pojedinaca koji sunjaju u zrelost vjernika.

9. Prisutni su jednodušni u ocjeni da je glavnina našega klera silno pridonijela rastu religioznog tiska, ali se istovremeno konstatira da bi valjalo intenzivno tražiti također nove načine raspčavanja, kako bi tisak mogao dopirati i tamo gdje svećenik ne može posredovati i kako bi se svećenici odteretili. Jednako bi valjalo uspostavljati što izravniji dijalog između široke čitaćake javnosti i uredništva.

Čini se da bi još uvijek bio ideal što šira mreža izravnih preplatnika.

Nakon što je sestra NIVES KUHAR pročitala tekst rezolucije, svećenik MIJO IVANIŠEVIĆ predlaže da naslov rezolucije bude promijenjen u »sredstvima informiranja«. Ovo ne prihvaća ni predsjedatelj ni PAVLINIĆ, opravdavajući postojeći naslov time što se ovdje ne govori o radiju, televiziji i o drugim sredstvima informiranja, nego samo o tisku.

Sveć. MARIJAN ČAGALJ primjećuje da je ova rezolucija najdotjeranija, najuspješnija i nastiliziranija. Plenum prihvaća tekst u cjelini pa se prilazi diskusiji po pojedinim točkama.

Uvod i 1. točka

Plenum ih prihvaća

Točka 2

Netko je u plenumu predložio da bi GK trebao biti sadržajniji, a manje informativan. Trebalo bi u GK svaki put donijeti kratki komentar svetog Pisma (npr. biblijskih nedjeljnih čitanja) i liturgijski prilog o nedjelji. Plenum je glasao da taj prijedlog uđe u tekst rezolucije, no sveć. VLADO PAVLINIĆ misli da je dovoljno da uredništvo »to sebi uzme k srcu«, na što će sveć. ZVONKO PŠAG: »Važno je da li će se to ostvariti!«

Točke 3 i 4

Plenum ih apsolutnom većinom prihvaća.

Točka 5

S obzirom na ovu točku sveć. MATO ŽGELA poziva one koji inače u privatnim razgovorima napadaju GK da sablažnjava vjernike da to iznesu sada ovdje. Nitko se nije javio za riječ, unatoč ponovljenog poziva sa strane predsjedatelja.

Točke 6—9

Plenum prihvaća s apsolutnom većinom. Sveć. MARIĆ predlaže da bi se uredništva trebala sastati i odlučiti tko će o čemu pisati, a ne da svi o svemu pišu. Prof. dr TURČINOVIĆ je protiv ovog prijedloga. Mora se časopisima omogućiti razvoj rasta, a ne dekretirati sve odozgo. Ono što vrijedi, isplivat će, a ono što ne vrijedi, propast će. Predsjedatelj predlaže da se pri svršetku t. 5 umetne slijedeća formulacija: »Dakako, uvijek treba izbjegavati nezdravu polemiku!« Za ovaj su prijedlog bili gotovo svi, osim šestorice.

Kao prilog ovoj diskusiji dr VJEKOSLAV BAJSIĆ je dao razjašnjenje o izdanju tolikih liturgijskih knjiga sa strane KS, obrazložio razloge cije nama pojedinih izdanja i protumačio genezu REDA MISE.

8. radna grupa: *Filozofija igre i odmora*

Predsjednik: dr Vjekoslav Bajsić

Zamjenik i redaktor: dr Josip Kribl

TEKST REZOLUCIJE

1. Budući da problem nedjeljnog slobodnog vremena čini ne samo igra i odmor nego i ono što se razumijeva pod nazivom »zabava«, proširena je tema na filozofiju igre, odmora i zabave.

2. Polazeći filozofskom metodikom nastojalo se u prvom redu fenomenološki odrediti pojmove, opisati bit stvari koje naznačuju i tako kasnije omogućiti refleksiju o konkretnim problemima

3. Svetkovanje nedjelje u kršćanskom smislu ima svoj izvor u nadnaravnom području pa tako i nedjeljni odmor, odnosno upotreba slobodnog vremena, prima svoju specifikaciju s te strane. Ta je specifičnost međutim već predmet teologije.

4. Smisao odmora i igre može se promatrati s objektivne (u ovom slučaju biološko-antropološke) strane kao i sa subjektivne, egzistencijalne strane. Pod odmorom se razumijeva obnova ljudskom aktivnošću ili vanjskim faktorima načete normalne razine čovjekovih tjelesnih ili duševnih snaga. On je okretanje ljudske aktivnosti prema unutra, prema uspostavi čovjeka za njegovu normalnu raspoloživost.

Igra ima svoj dublji smisao u razvijanju ljudskih snaga i mogućnosti, no usmjerena je manje specifično i određeno na neki konkretni predmet. Ona anticipira i imitira ljudske situacije na jedan »neopasanačnim.

I igra i odmor fundirani su duboko u ljudskoj animalnosti (što ne znači da su samo nešto animalno). Zato se njihovo sprovođenje oči tuje subjektu spokojem, zadovoljstvom i radošću kojoj se ne vidi neposredni uzrok. Budući da u odmoru i igri sama priroda teži za osposobljavanjem ljudske cjeline, za rastom čovjeka, igra i odmor pozitivne su funkcije.

5. Postoji međutim perversija odmora i igre. Odmor kao ljenčarenje iskrivljavanje je smisla odmora. Isto tako igra (koja je kao igra zbilja) može postati zbiljom koja je strana životu, jer prenosi životnu zbilju u formalnu umjetnu situaciju igre, npr. u igraonici, plaćenom natjecanju i sl.

6. Zabava je povezana s igrom i može pratiti odmor. No postoji i negativan oblik zabave kada se radi o čistoj zabavi, tj. kada zabava postaje samo ispunjavanje raspoloživog vremena da bi se izbjegla dosada. Igra i odmor temelje se u samoj ljudskoj prirodi, dok je čista zabava bježanje iz konfrontacije čovjeka sa samim sobom (eskapizam). U praksi treba paziti na upotrebu riječi, jer se često pod riječi »zabava« krije zapravo odmor ili igra.

7. Što se tiče nedjeljnog odmora, može se reći slijedeće: odmor i igra nemaju samo funkciju u biološko-antropološkom smislu (jer čovjek nije samo biološki objekt). Zato odmor u nedjelju ne bi smio postojati samo kao priprava na rad koji počinje opet ponedjeljkom. Isto tako ni igra ne smije biti samo neko vježbanje za budućnost. Odmor ima potvrditi čovjeka, vraćajući ga samom sebi, i igra mu ima dati mogućnosti da se aktivira i razvije i ono u čovjeku što preko tjednog rada nije moguće doseći unutar njegove specijalizacije.

Čovjek mora shvatiti i transcendentnu komponentu odmora koja je restitucija potpunog čovjeka (eshatološki odmor) i transcendent-

nu komponentu igre koja se očituje u shvaćanju čitavog života kao slobodne i spontane aktivnosti koja je usmjerena na onostrano »osposobljavanje« čovjeka.

8 Konkretna pitanja o nedjeljnom odmoru i igri takla su i pitanja svećeničkog odmora i upotrebe njegovog vremena u smislu igre i zabave. Budući da je sam svećenik u svom radu specijalista, moglo bi se postaviti pitanje uloge koju bi imala zauzimati u njegovom slobodnom vremenu igra (hobi) kao sredstvo razvijanja njegovih ljudskih sposobnosti, mogućnosti u svrhu zaokružene i pune ličnosti.

9. Pitanje nedjeljne zabave vjernika (utakmice, kino, plesovi i sl.) osvjetlilo se pomoću gore iznesenih analiza. Zabava može u sebi sadržavati elemente odmora, pouke, estetskog formiranja i oplemenjivanja, no opasnost je kad ona ništa ne daje čovjeku, nego je samo ispunjavanje praznog vremena.

Natjecanja (i sudjelovanje na njima), sport... mogu sadržavati elemente psihičkih projekcija koje su u sebi problematične jer vode čovjeka do alienacije.

10. Budući da je igra važan faktor u razvijanju ljudskih talenata, potrebno bi bilo da se igra valorizira u predavanju vjeronauka i uvijek-bavanju situacija s kojima se kršćanin susreće.

11. Nedjeljni posjet liturgije ne bi smio ostati na razini spektakla i zabave. Ako ostaje samo to, razumljivo je da mu konkuriraju drugi spektakli i zabave, kao: nogomet, kino, televizija.

12. Svećenik će nastojati da pozitivnim angažmanom ljudi u pozitivnoj igri i poslu dade smisla njihovom raspoloživom vremenu ako ga sami kršćani ne mogu naći tako da se izbjegne potreba za eskapizmima.

13. Posebno je potrebno naglasiti socijalne aspekte igre, zajedničkog odmora i zabave u pozitivnom smislu.

Zaključke ove radne grupe u kojoj je sudjelovalo oko 25 svećenika pročitao je dr VJEKOSLAV BAJŠIĆ, a plenum ih je apsolutnom većinom prihvatio u cjelini i u dijelovima.

9. Saopćenje grupe svećenika na pastvi u inozemstvu što ga je Teološko-pastoralni tjedan s odobrenjem primio

Ovo je saopćenje plenumu pročitao dr CIRO MARKOČ. Nakon toga je sveć. VASILJ predložio da se, dok se naša pastva ne popuni, ljeti šalju sposobniji svećenici u inozemstvo da pohode naše radnike i radnice. Sveć. VLADO STANKOVIĆ, direktor postve za našu emigraciju, pohvaljuje ovaj prijedlog, koji uostalom nije po prvi put ponuđen, ali primjećuje da je to — kako je već pokojni Vince u jednoj svojoj okružnici naglasio — bez posebnog organizatorskog rada i bez odgovorne osobe teško izvesti. Dr CIRO MARKOČ savjetuje svećenicima koji ljeti žele posjetiti svoje župljane na radu u inozemstvu da se prijave odgovornim dušobrižnicima koji će njihov dolazak službeno najaviti. Svećenici se neka sa svojim župljanima sastaju pred vratima crkve i s njima odu u barake — treba izbjeći skupljanje financijskih sredstava. Isti stavlja svećenicima u domovini na srce da zastavljaju migraciju našeg radništva, jer se emigracijom naš narod cijepa. Zahvaljuje biskupu Kuhariću za ohrabrujuću poslanicu o našim radnicima u inozemstvu i protestira protiv krivih i neistinitih izvjava nekih crkvenih dostojanstvenika da su naše djevojke u inozemstvu pokvarene. Naše su djevojke u Njemačkoj bolje od Turkinja i Grkinja, a svakako su daleko bolje od samih Njemica — što službeno potvrđuje ispitivanje u kriminalističkim uredima.

10. Revidirana rezolucija: *Posvećivanje nedjelje na selu*

Revidirani tekst rezolucije što ga je sačinio prošireni krug izglasanih svećenika pročitao je prof. VLADO ZAGORAC. Plenum je ovako revidirani tekst rezolucije prihvatio (protiv je bio samo jedan). Potom se razvila diskusija o pokorničkom bogoslužju: prof. KOLANOVIĆ je predložio da se u korizmi zamijene korizmene ispovijedi pokorničkim bogoslužjem a da se same ispovijedi ipak ne isključe. Pri tom bi svakako trebalo naglasiti komunitarni karakter ispovijedi. Ljude treba tako odgajati da sami uvide kad treba ići na ispovijed. Na ovo je otac BONAVENTURA DUDA primijetio da je ova rezolucija specifična za posvećivanje nedjelje na selu, a KOLANOVIĆEV prijedlog izlazi iz kruga rezolucije. Konačno, primjećuje sveć. SRECKO BADURINA, svaka sveta misa imade karakter pokorničkog bogoslužja.

11. Revidirani tekst rezolucije: *Katehizacija o nedjelji*

Ovaj tekst koji je preradila posebna komisija pročitao je otac TADEJ VOJNOVIĆ, a cijeli ga je plenum jednoglasno prihvatilo kao tekst koji je uzeo u obzir sve amandmane te je tako sada zadovoljavajuće sačinjen.

Na svršetku predsjedatelj predlaže plenumu komisiju sačinjenu od gg. REBIĆ, TURČINOVIĆ i PAVLINIĆ koja će tekstove ovih zaključaka stilizirati i jezično dotjerati. Prijedlog je plenum prihvatio. Velika većina svećenika izrazila je želju da se slijedeći Tjedan posveti problematici svećenika u današnjem suvremenom društvu u svim svojim aspektima.

Predsjedatelj je potom svojim zaključnim govorom zaključio diskusiju i rad cijelog Tjedna.

dr Adalbert Rebić, tajnik Tjedna